

KINH TIỂU PHẨM BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT

QUYỂN 9

Phẩm 23: KHEN NGỢI BỒ-TÁT

Khi ấy Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! BỒ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật tức là hành thật nghĩa thậm thâm vi diệu phải không?

Phật dạy:

–Đúng vậy, đúng vậy, này Tu-bồ-đề! BỒ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật tức là hành thật nghĩa thậm thâm vi diệu. Tu-bồ-đề! Nếu BỒ-tát hành thật nghĩa thậm thâm vi diệu ấy mà lấy làm khó thì không chứng được thật nghĩa ấy. Đó gọi là hàng địa Thanh văn, hoặc là địa Bích-chi-phật.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Thế Tôn! Theo con hiểu về thật nghĩa mà Phật đã nói thì sự thực hành của BỒ-tát không khó. Vì sao vậy? Vì người chứng đắc chẳng thể nắm bắt được, pháp dùng để chứng đắc chẳng thể nắm bắt được và pháp được chứng đắc cũng chẳng thể nắm bắt được. Nếu BỒ-tát nghe nói như vậy mà không khinh nghi, sợ sệt, không thoái lui thì phải biết BỒ-tát ấy đã hành Bát-nhã ba-la-mật, mà không thấy ta hành Bát-nhã ba-la-mật. Vì không phân biệt như vậy nên biết BỒ-tát ấy gần chứng Vô thượng Chánh đẳng giác, xa lìa địa Thanh văn và Bích-chi-phật.

Bạch Thế Tôn! BỒ-tát hành ví như hư không, không có nghĩa là gần hay xa. Vì sao? Vì hư không không có sự phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, không nghĩ: “Các Thanh văn, Bích-chi-phật cách xa ta, còn Vô thượng Chánh đẳng giác thì gần ta. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật không có phân biệt.”

Bạch Thế Tôn! Ví như người huyễn được nhà ảo thuật biến hóa ra, nhưng không nghĩ rằng: “Nhà ảo thuật thì gần ta, còn người xem thì xa ta.” Vì sao vậy? Vì người huyễn do nhà ảo thuật hóa ra không có phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, không nghĩ rằng: “Quả vị Thanh văn, Bích-chi-phật cách xa ta, Vô thượng Chánh đẳng giác thì cách gần ta.” Vì sao vậy? Vì Bát-nhã ba-la-mật không có phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Ví như cái bóng không nghĩ rằng: “Vật tạo ra ta thì gần ta, còn các việc khác thì cách xa ta.” Vì sao vậy? Vì cái bóng không có phân biệt. Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, không nghĩ rằng: “Quả vị Thanh văn, Bích-chi-phật xa ta, còn Vô thượng Chánh đẳng giác thì gần ta.” Vì sao vậy? Vì Bát-nhã ba-la-mật không có phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Giống như Đức Như Lai không thương, không ghét. Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, không có thương, không có ghét. Bạch Thế Tôn, giống như Đức Như Lai không có các sự phân biệt, Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, không có các sự phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Giống như hóa thân của Như Lai không nghĩ rằng: “Quả vị Thanh

văn, Bích-chi-phật cách xa ta, còn Vô thượng Chánh đẳng giác thì cách gần ta.” Vì sao vậy? Vì hóa thân của Như Lai không có phân biệt. Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, không có phân biệt quả vị Thanh văn, Bích-chi-phật cách xa ta, còn Vô thượng Chánh đẳng giác thì cách gần ta. Vì sao vậy? Vì Bát-nhã ba-la-mật không có phân biệt. Bạch Thế Tôn! Như hóa thân của Như Lai tùy theo việc mà làm, không có phân biệt. Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, tùy theo sự tu tập đều có thể thành tựu mà không có phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Ví như người thợ làm ra các bộ phận người bằng gỗ. Như người nam hoặc người nữ đó tùy theo việc làm đều được thành tựu mà không có phân biệt. Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật cũng như vậy, tùy theo sự tu tập thì việc gì cũng đều được thành tựu nhưng không có phân biệt.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật tức là hành thật nghĩa kiên cố phải không?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật tức là hành thật nghĩa kiên cố.

Khi ấy, các Thiên tử ở cõi Dục nghĩ: “Nếu có người phát tâm cầu Vô thượng Chánh đẳng giác, có thể thực hành Bát-nhã ba-la-mật thâm sâu như vậy mà không chứng thật tế lại rơi vào địa vị Thanh văn, hoặc là địa Bích-chi-phật nên biết việc làm của Bồ-tát ấy rất khó được sự cung kính, lễ lạy của tất cả thế gian.”

Tu-bồ-đề nói với các Thiên tử:

–Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật thâm sâu như vậy mà không chứng đắc thì không lấy làm khó. Vì sự cứu độ vô lượng, vô số chúng sinh nên Bồ-tát phát đại trang nghiêm, nhưng các chúng sinh rốt ráo chẳng thể nắm bắt được, người đáng được độ thì cũng chẳng thể nắm bắt được. Nhưng nếu họ có thể phát tâm lại thì ta sẽ độ họ. Đó mới gọi là khó.

Này các Thiên tử! Người này muốn cứu độ chúng sinh là muốn độ hư không. Vì sao vậy? Vì hư không xa lìa nên chúng sinh cũng xa lìa. Thế nên phải biết việc làm của Bồ-tát ấy rất là khó. Biết không có chúng sinh nhưng vì chúng sinh mà vị ấy phát Đại trang nghiêm. Cũng như người chiến đấu với hư không nên Phật nói chúng sinh ấy chẳng thể nắm bắt được. Vì chúng sinh xa lìa nên người có thể được độ cũng xa lìa. Vì chúng sinh xa lìa nên sắc cũng xa lìa. Vì chúng sinh xa lìa nên thọ, tưởng, hành, thức cũng xa lìa; vì chúng sinh xa lìa nên tất cả các pháp cũng xa lìa. Nếu Bồ-tát nghe nói như vậy mà không khinh nghi, sợ sệt, không thoái lui thì phải biết Bồ-tát đó đã hành Bát-nhã ba-la-mật.

Phật hỏi Tu-bồ-đề:

–Vì nhân duyên gì mà Bồ-tát không khinh nghi sợ sệt và không bị thoái lui?

–Bạch Thế Tôn! Vì không nên không thoái lui, vì vô sở hữu nên không thoái lui. Vì sao? Vì người thoái lui chẳng thể nắm bắt được, pháp thoái lui chẳng thể nắm bắt được và nơi thoái lui cũng chẳng thể nắm bắt được. Bồ-tát nào nghe nói như vậy mà không khinh nghi sợ sệt, không thoái lui thì phải biết Bồ-tát ấy đã hành Bát-nhã ba-la-mật.

Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật là như thế. Lúc bấy giờ Thích Đề-hoàn Nhân cùng chúng Phạm Thiên vương chủ tể của chúng sinh, Tự tại Thiên vương và các Thiên tử đều cùng nhau cung kính, lễ lạy vị Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật này.

Này Tu-bồ-đề! Không những Thích Đề-hoàn Nhân, Phạm Thiên vương chủ tể của chúng sinh, Tự tại Thiên vương và các Thiên tử mới cung kính lễ lạy vị Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật này, mà chư Thiên các cõi trời như: Phạm thế, Phạm phụ, Phạm chúng, Đại phạm, Quang thiên, Thiếu quang, Vô lượng quang, Quang âm, Tịnh, Thiếu Tịnh, Vô lượng tịnh, Vô biến tịnh, Vô âm, Phước sinh, Quảng quả, Vô quảng, Vô nhiệt, Diệu kiến, Thiện kiến và cùng tất cả chư Thiên trên các cõi trời Vô tiểu cũng đều cung kính và lễ lạy vị Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật này.

Này Tu-bồ-đề! Vô lượng a-tăng-kỳ thế giới chư Phật trong hiện tại đều nhớ nghĩ đến vị Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật này. Tu-bồ-đề! Nếu Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật thì sẽ được chư Phật hộ niệm, phải biết Bồ-tát ấy tức là bậc không thoái chuyển.

Này Tu-bồ-đề! Giả sử như các chúng sinh trong hằng hà sa thế giới đều làm ác ma. Mỗi một chúng sinh ấy đều hóa làm ác ma như vậy, nhưng chúng ma ấy đều không thể nào hại được vị Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật này.

Này Tu-bồ-đề! Bồ-tát thành tựu được hai pháp thì ác ma không thể phá hoại. Đó là:

1. Quán sát tất cả các pháp là không.
2. Không xả bỏ tất cả chúng sinh.

Bồ-tát thành tựu được hai pháp trên đây, ác ma không thể nào hại được.

Này Tu-bồ-đề! Lại có hai pháp ác ma không thể nào phá hoại đó là:

1. Lời nói phải đi đôi với việc làm.
2. Được chư Phật hộ niệm.

Bồ-tát thành tựu được hai pháp trên đây thì sẽ được chư Thiên đến cung kính cúng dường thăm hỏi và an ủi như sau: “Này thiện nam, nếu ông thực hành hạnh ấy thì sẽ mau chứng Phật đạo. Nếu thực hành hạnh này thì ông phải cứu độ cho những chúng sinh không được cứu độ, phải làm nhà ở cho những chúng sinh không có nhà ở, phải làm chỗ nương tựa cho những chúng sinh không có chỗ nương tựa, phải làm hòn đảo cho những chúng sinh không có hòn đảo, phải làm con đường thông suốt cho những chúng sinh không có con đường thông suốt, phải làm chỗ cho những chúng sinh không có chỗ quay về, phải đem lại ánh sáng cho những chúng sinh đang bị tối tăm và phải làm lối đi cho những chúng sinh không có lối đi. Vì sao? Vì Bồ-tát ấy thực hành hạnh Bát-nhã ba-la-mật mà thành tựu được bốn công đức. Khi đang nói pháp Bát-nhã ba-la-mật cho các Tỳ-kheo Tăng ở chung quanh thì Bồ-tát ấy được vô lượng, vô biên a-tăng-kỳ chư Phật trong số thế giới khắp mười phương ở hiện tại thấy đều khen ngợi, tán thán về danh hiệu của mình.”

Này Tu-bồ-đề! Ví như nay ta đang khen ngợi tán thán thật tướng và danh tự của vị Bồ-tát nói Bát-nhã ba-la-mật và các Bồ-tát khác ở chỗ Phật A-súc. Vì các Bồ-tát ấy thường tu hành phạm hạnh và không bao giờ xa lìa việc thực hành Bát-nhã ba-la-mật này.

Như vậy, này Tu-bồ-đề! Nay chư Phật ở khắp mười phương trong hiện tại cũng đều khen ngợi tán thán: “Các Bồ-tát trong nước ta nổi tiếng tu hành phạm hạnh và không xa lìa việc thực hành Bát-nhã ba-la-mật.”

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Tất cả chư Phật khi thuyết pháp đều khen ngợi tán thán các vị Bồ-tát phải không?

Phật dạy:

–Không, này Tu-bồ-đề! Khi chư Phật thuyết pháp, có vị Bồ-tát được khen ngợi tán thán nhưng có vị không được khen ngợi tán thán.

Tu-bồ-đề! Khi thuyết pháp, chư Phật hay khen ngợi các vị Bồ-tát không thoái chuyển.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Thế Tôn! Khi chư Phật thuyết pháp, những vị Bồ-tát chưa chứng không thoái chuyển thì các Ngài có khen ngợi tán thán không?

Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Những Bồ-tát nào chưa chứng địa vị không thoái chuyển thì chư Phật cũng khen ngợi tán thán. Vì những gì mà Bồ-tát có thể học theo ở Phật A-súc thì vị ấy đều được hành đạo. Bồ-tát như vậy, tuy chưa chứng không thoái chuyển cũng được chư Phật khen ngợi, tán thán.

Tu-bồ-đề! Vị nào có khả năng học theo tướng hành đạo của Bồ-tát đó thì Bồ-tát như vậy, dù chưa chứng không thoái chuyển, cũng được chư Phật khen ngợi tán thán.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Có Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật và tin hiểu tất cả các pháp Vô sinh mà chưa chứng đắc Vô sinh pháp nhẫn. Cũng có vị tin hiểu tất cả các pháp là không mà ở trong địa vị không thoái chuyển vị ấy chưa được tự tại. Cũng có vị có thể thực hành tướng tịch tịnh của tất cả các pháp mà chưa vào địa vị không thoái chuyển.

Tu-bồ-đề! Những Bồ-tát thực hành như vậy cũng được chư Phật khen ngợi tán thán khi các Ngài thuyết pháp. Còn vị nào chưa chứng không thoái chuyển mà được chư Phật khen ngợi tán thán khi các Ngài thuyết pháp thì vị ấy sẽ xa lìa được địa Thanh văn, Bích-chi-phật, gần địa vị Phật và chắc chắn vị ấy sẽ được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng giác.

Này Tu-bồ-đề! Nếu Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật như vậy thì khi chư Phật thuyết pháp, vị ấy sẽ được các Ngài khen ngợi, tán thán. Và ông phải biết rằng Bồ-tát ấy sẽ chắc chắn đạt đến địa vị không thoái chuyển.

M